

Synlighet, fart og retning

Strategisk plan 2023-2027

Vest-Agder-museet

– vi forteller din historie

Visjon

Sammen skal vi flytte grenser

Slagord

Vi forteller din historie

Verdier

Ekte

– vi holder det vi lover og er til å stole på. Dette skal vi forsterke gjennom originale gjenstander og historier som bekrefter og utfordrer.

Kreative

– vi tar initiativ, er åpne, tenker nytt og er løsningsorienterte i møte med publikum, hverandre og omverden. Vi skal være et levende museum som skal berøre og begeistre.

Mål

Som Sørlandets største museum skal Vest-Agder-museet gi publikum opplevelser og ny innsikt gjennom forvaltning, forskning, formidling og fornying.

Samlingene skal sikres og forvaltes slik at de også kan være en kunnskapsbase og ressurs for kommende generasjoner.

Målgrupper

Vest-Agder-museet har et stort spenn i typer museer. Tydelig definerte og differensierte målgrupper defineres for det enkelte museum/avdeling. Tilbud og markedsføring spisses opp mot dette.

Strategi

VAM skal være en attraktiv, ekte, fleksibel og kreativ faginstitusjon. Museet skal være en aktuell, relevant og nyskapende samfunnsaktør.

Vest-Agder-museet skal være en viktig aktør i landsdelens utvikling av kulturturisme.

For å sikre VAM som en sterk faginstitusjon skal museet arbeide for økt synlighet og egeninntjeningen.

Museet skal være en aktør i det grønne skiftet i museumsbransjen og bidra til oppfyllelsen av FNs bærekraftsmål.

Muligheter

- Museet har en stab av godt kvalifiserte medarbeidere.
- Det er stort engasjement og lokal interesse for kulturhistorie.
- Fylkeskommunen og kommunene har stor bevissthet rundt sine museer.
- Vest-Agder-museet har en nasjonal og internasjonal posisjon og løser flere nasjonale oppgaver.
- I alle avdelinger ligger potensiale for en spennende utvikling.
- Etableringen av et samlet Agder.

Utfordringer og særlige fokusområder

- Nytt museumsbygg og magasin.
- Publikumsfasiliteter og universell utforming ved avdelingene.
- Økt fokus på bærekraftig virksomhet og konsekvenser av klimaendringer.
- Stort etterslep innen bygningsvedlikehold og samlingsforvaltning.
- Overføring av håndbåren kunnskap.
- Trang økonomi og for små driftsmidler i forhold til oppgavene som skal løses.
- Fornyning og utvikling av avdelingenes publikumstilbud.
- Markedstilpassing av museets tilbud.

Posisjon/faglige fokusområder

VAMS faglige fokusområder er:

- Avdelingenes og regionens egenhistorie/lokalhistorie
- Krigs- og militærhistorie, med fokus på 2. verdenskrig og kald krig
- Maritim historie med fokus på plastbåtens historie og betydning
- Industrihistorie
- Samfunnsrolle
- Bygningsvern

VAM skal i planperioden konsolidere og videreutvikle sin posisjon:

- Regionalt og lokalt innenfor besøksmålenes og regionens lokalhistorie, bygningsvern og militærhistorie.
- Regionalt og nasjonalt som forvaltere og formidlere av de to nasjonale militær-/krigshistoriske kulturminnene Møvik fort og D/S Hestmanden.
- Regionalt og nasjonalt innenfor arbeidet med teknisk-industrielle anlegg, pastbåtens historie og betydning, og museets samfunnsrollearbeidet.

Samfunnsrolle

Vest-Agder-museet definerer sitt samfunnsrollearbeid til å være å løfte frem tabubelagte temaer og gi en stemme til de underkommuniserte historiene.

Museets samfunnsrollearbeid skal være en integrert del av museets øvrige virksomhet og inngå som en naturlig og selvsagt del av f.eks. utstillings og formidlingsprosjekter.

Bærekraft

Arbeidet med bærekraft og samfunnsrolle henger tett sammen. Inkludering, relevant formidling og relevante samlinger er viktige i begge.

Museet arbeider med:

- Bærekraftmål 3: God helse. Forskning viser at kulturopplevelser er viktig for psykisk helse. Museene er viktige identitetsskapere. Både avdelingene generelt, og venneforeningene spesielt, skal være viktige sosiale møteplasser.
- Bærekraftmål 4: God utdanning. Gjennom gode og relevante utstillinger og formidlingsopplegg tilegner de besøkende seg ny kunnskap. Samlingene skal være tilgjengelige for alle til forskning og kunnskapsutvikling. Den immaterielle kulturarven sikres. Gratis inngang for lavinntektsfamilier, flykninger og asylsøkere skal sikre like muligheter for deltakelse.
- Bærekraftmål 11: Bærekraftige byer og samfunn. Pkt 11.4: «Styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv». Bidra til grøntområder og rekreasjon, kombinert med opplevelser og læring.
- Bærekraftmål 13: Stoppe klimaendringene. Fokus på gjenbruk. Det å skape attraksjoner av eksisterende kulturminner, bygg- og anlegg og immateriell kulturarv bidrar i seg selv til lavere klimaavtrykk. Fokus på kortreiste produkter og bevissthet rundt klimavennlige valg innenfor rammene av museets virksomhet.

Overordnede føringer

Forventninger gitt i bl.a. stortingsmeldinger om museum og kulturmiljøvern, regionale planer (f.eks. Regionplan Agder 2030) og kommunenes planer og strategiarbeider, påvirker museets arbeid og er lagt til grunn for museets strategiske plan.

ICOMs regelverk er førende for museet arbeid.

Faglige fokusområder for de geografiske avdeling

Flekkefjord museum: 1. Fortelle Flekkefjords historie.2. Være et møtested i byen. Lista museum: 1. Fortelle Listas historie, her under Listas militære betydning under 2. verdenskrig2. Være et økomuseum med "on site" formidling (Hervoll mølle, Østhassel redningsstasjon). Sjølingstad Uldvarefabrik: 1. Bevares og formidles som et autentisk teknisk industrielt kulturminne.2. Være en levende museumsfabrikk. Mandal museum og Vigeland hus: 1. Fortelle Mandals bys historie2. Vise frem og formidle historien til og verk av de fem store kunstnerne. Gimle Gård 1. Bevares som et autentisk kulturminne/tidskapsel, samtidig som den er en tilgjengelig kulturarena.2. Formidle historien om menneskene som bodde der og betydningen av Gimle gård for tiden de levde i. Kristiansand museum: 1. Utvikles til et levende og relevant friluftsmuseum med fokus på bygningshistorie, boligkultur og "livet mellom husene".2. Ivareta museets ansvar innen bygningsvern, og arbeide for å bli en lærings- og kompetansearena for bygningsvern. Kristiansand kanonmuseum: 1. Bevares som et mest mulig autentisk militærhistorisk og teknisk industrielt kulturminne.2. Sette Møvig inn i en internasjonal kontekst.	Nytt museumsbygg på Odderøya: 1. Kristiansands bys historie, byens betydning for omlandet – og omlandets betydning for byen.2. Formidling av regionens maritime historie. Odderøya museumshavn og Odderøya for øvrig: 1. Museumshavn for mindre båter og formidling av kystkultur og områdets nyere maritime historie.2. Formidle kulturminnene knyttet til militærhistorien og Kristiansand som karantenehavn. Setesdalsbanen: 1. Bevares som et autentisk teknisk industrielt kulturminne.2. Nasjonalt ansvar for å bevare norsk 1067 mm jernbanehistorie. Hestmanden: 1. Nasjonalt minnesmerke for krigsseilerne og formidlingsarena for deres historie.2. Seilende skip som autentisk kulturminne med tilrettelagt visuell formidling. Tingvatn 1. Formidle kulturhistorien på Tingvatn spesielt og i Indre Agder generelt.2. Å gi folk større innsikt i jernalderens/folkevandringstidas historie og betydning gjennom levende formidling og eksperimentell arkeologi.

Relevant formidling

Hovedmål: Et variert og begeistret publikum, som har lært noe, snakker engasjert om oss og ønsker seg tilbake.

Delmål:

1. Etablere nytt museumsbygg på Odderøya som en viktig bærekraftig møteplass og utstillingsarena.
2. Bedre publikumsfasilitetene ved Kristiansand museum og Mandal museum (nybygg/ombygning, fokus på universell utforming og bærekraft).
3. Etablere nye, varierte og aktuelle utstillinger, der gjenbruk av materialer er førstevalget. En ny basisutstilling åpnes annethvert år.
4. Involvere lokalbefolkning og nye brukergrupper.
5. Bruke kurs og håndbåren kunnskap aktivt som del av formidlingen.
6. Møte publikum på nye og andre arenaer.
7. Koble fysiske gjenstander, kulturminner, immateriell kulturarv og det digitale i formidlingen.
8. Tilstrebe variasjon i all formidling og alltid være nysgjerrig på nye digitale muligheter.
9. Innen utgangen av 2024 ha kartlagt muligheter og utfordringer knyttet til universell utforming i museet. I planperioden arbeide for å styrke universelt utformet formidling og opplevelser.
10. Hvert år:
 - a. Lage fem nye utstillinger til DigitaltMuseum.
 - b. Ha én fysisk vandretstilling, enten under utvikling eller «på vandring».
 - c. Ha minst ett pågående digitalt formidlings- og utviklingsprosjekt.
 - d. Ha ett felles utviklingsprosjekt med aktivitet og fokus på flerbruk og involvering.
 - e. Gjennomføre minst ett evalueringsprosjekt innen innholds- og publikumsutvikling.
 - f. Ha minst ett nytt publikumstilbud (utstilling, undervisningsopplegg, aktivitet, digital opplevelse etc.) på hver avdeling.
 - g. Ha minst ett formidlingsopplegg som involverer bærekraft og gjenbruk på hver avdeling.

Helhetlig samlingsutvikling

Hovedmål: VAM har oversikt over samlingene og deres tilstand. Nye inntak er relevante og gjenspeiler samfunnet og museets faglige fokusområder.

Delmål:

1. Museets samlinger digitaliseres og registreres på overordnet nivå. I 2023 og 2024 registreres 4000 nye gjenstander pr. år. F.o.m. 2025 registreres 2500 nye gjenstander pr. år (reduisert bemanning f.o.m. 2025).
2. Alle inntak skal være i tråd med innsamlingsplan/museets faglige fokusområder og være vurdert av inntakskomiteen.
3. Grappa for materiell samtidsdokumentasjon sikrer inntak av gjenstander som dokumenterer viktige hendelser, samfunnsdebatter eller aspekter ved folks hverdag i innværende år/nære fortid.
4. Primus benyttes i samlingsarbeidet. Publisering og tilgjengeliggjøring skjer på DigitaltMuseum. Museet skal ha 1000 nye publiseringer på DigitaltMuseum hvert år.
5. Oversikten over bygningssamlingens fysiske tilstand holdes oppdatert og bygningenes kulturhistoriske- og formidlingsverdi kartlegges i planperioden.
6. Spectrums prosedyrer i samlingsforvaltningsarbeidet innføres.
7. Prioritere i samlingene, noe som også innebærer avhending.

Trygg ivaretagelse

Hovedmål: Samlingene oppbevares, forvaltes og vedlikeholdes på en tilfredsstillende måte

Delmål:

1. Etablere nytt museumsbygg på Odderøya, som inneholder formidlingsarealer og konserveringsverksted.
2. Flytte inn i nytt magasin, og restrukturere de eksisterende. I løpet av planperioden skal 80% av samlingene få bedre oppbevaringsforhold:
 - a. Kulturhistoriske gjenstander skal gå fra 8% til 60% som oppbevares under svært gode forhold.
 - b. 70% av kunstsamlingene skal oppbevares under svært gode forhold.
 - c. Magasinet i Vågsbygd skal være tømt i løpet av 2023 og Magasin for store gjenstander (Lista) skal være tømt/utflyttet i løpet av 2024.
 - d. I løpet av 2025 skal lagrene på Kristiansand museum og i Chr. Beers hus i Flekkefjord være avviklet.
3. Samarbeide med Nasjonalbiblioteket om digitalisering og magasinering av foto og AV-materiale.
4. Innen utgangen av 2024 ha etablert felles femårig handlingsplan for vedlikehold og istandsetting av museets antikvariske bygningsmasse. Museets antikvariske

bygningssmasse skal i planperioden settes i stand i tråd med utarbeidet handlingsplan. Det er et mål å styrke ressursene og den faste staben knyttet til antikvarisk bygningsvedlikehold.

5. Den håndbårne kunnskapen knyttet til relevante avdelinger skal sikres gjennom opplæring og dokumentasjon.
6. Oppdatere og følge opp sikringsplanen med søknader om tilskudd og gjennomføring av tiltak.
7. Følge opp «Museumsmeldingens» mål om forutsigbare rammer for drift og vedlikehold av fartøyer, teknisk-industrielle anlegg og museumsbaner, samt omorganiseringen av forvaltningen av forsvarets/forsvarsmuseets gjenstander og kulturminner.

Solid kunnskapsproduksjon

Hovedmål: VAM driver aktiv kunnskapsproduksjon og er førstevalget i kulturhistoriske spørsmål innen våre faglige fokusområder.

Delmål:

1. Ha gode rutiner for forskning og solid kunnskapsproduksjon.
2. VAMs ansatte er kunnskapsbærere både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, men stiller også kritiske spørsmål til etablerte sannheter.
3. Prioritere og tilrettelegge for forskning og solid kunnskapsproduksjon bredt i organisasjonen, her under etablere nødvendig infrastruktur for å utføre forskning og dokumentasjon (f.eks. brukertilgang til digitale kilder). Ansatte med forskerkompetanse i stillinger som konservator/forsker bruker 20% av sin stilling til forskning.
4. Museets forskning og kunnskapsproduksjon på den materielle og immaterielle kulturarven skal være knyttet til museets faglige fokusområder og innholdet i nytt museumsbygg på Odderøya.
5. Sikre at i snitt en ansatte får NMF-godkjenning annet hvert år og bidra til at en ansatt kan starte på et PhD-løp.
6. Gjennomføre årlige faglige utviklingsseminarer for ansatte med forskerkompetanse.
7. Videreutvikle publiseringsvirksomheten på analoge og digitale flater. Ansatte med forskerkompetanse i relevante stillinger skal publisere minst to artikler på museets hjemmeside og DigitalMuseum (parallell-publisering), samt innlegg av faglig karakter på VAM og/eller avdelingenes sosiale plattformer.
8. Gi ut én trykt publikasjon hvert år i tråd med publiseringsplan, annethvert år skal dette være en antologi i stor grad basert på egenproduserte artikler, fortrinnsvis fagfelleverderte.

Aktiv samhandling

Hovedmål: VAM er en aktiv og relevant samarbeidspart, både med institusjoner, lokalsamfunn, frivillige miljøer og enkeltpersoner.

Delmål:

1. Avdelingene skal være viktige faglige og sosiale møteplasser i sine lokalsamfunn. Museet skal involvere lokalbefolkningen i formidlings- og utviklingsprosjekter.
2. Inngå i internasjonalt samarbeid knyttet til relevante tema og prosjekter.
3. Frivillige er en viktig ressurs i museet og VAM skal videreutvikle samarbeidet med frivillig lag, foreninger og enkeltpersoner.
4. Ha tett samarbeide med andre museer, arkiv, forskningsinstitusjoner og universitets/høgskolesektoren.
5. Delta aktivt i faglige nettverk.
6. Samarbeider med andre organisasjoner og enkeltpersoner når det gjelder markedsføring, kulturturisme og museumsfaglige spørsmål
7. Følge opp Regionplan Agder/Regionplan Lister og arbeidet for å etablere Lister som en folkevandringstidsregion.
8. Bidra aktivt til utviklingen av museums- og arkivsektoren i Agder.

Forretning

Hovedmål: VAM har en økonomi som sikrer stabil drift og muligheter for utvikling.

Delmål:

1. Søke ekstern prosjektfinansiering hos private stiftelser, fond og bedrifter. Spre og øke kompetansen i organisasjonen på dette arbeidet.
2. Øke antall besøkende i sesongen med i snitt 10 % hvert år.
3. For å økt egeninntjeningen etableres infrastruktur og avdelingsspesifikke produkter ved en ny avdeling annet hvert år.
4. Bidra i landsdelens arbeid med bærekraftig kulturturisme.
5. Følge opp og videreutvikle museets vedtatte digital strategi.
6. Kommunisere med publikum i sosiale medier, på egen nettside og på analoge flater.
7. Kontinuerlig etterstrebe stordriftsfordeler og god ressursutnyttelse.
8. Styrke koblingen mellom forskning, forvaltning, formidling og markedsføring.
9. Arbeide for økte driftsrammer ved avdelingene.

Organisasjonsutvikling

Hovedmål: Tydelig organisasjon med godt arbeidsmiljø, god kommunikasjon og informasjon som gjør at kompetente personer søker og blir.

Delmål:

1. Videreutvikle og tydeliggjøre organisasjonen og ansvarfordelingen i museet slik at den er skodd for oppgavene som skal løses.
2. Utvikle samarbeidet på tvers i organisasjonen gjennom tverrfaglige prosjekter, erfaringsutveksling og involvering.
3. Sikre et godt og helsefremmende arbeidsmiljø, både fysisk og psykososialt.
4. Ferdigstille et avdelingsovergrepene system for internkontroll og HMS.
5. Løpende kvalitetssikre rutiner for personalforvaltning og generell administrasjon.
6. Løpende kvalitetssikre rutiner for god økonomistyring.
7. Sikre god informasjonsflyt og gode rutiner for involvering og medvirkning av ansatte.
8. Ha en god basisbemanning, som suppleres med prosjektansatte knyttet til særlige prosjekter og arbeidstopper.
9. Legge til rette for relevant kunnskapsutvikling, etter- og videreutdanning innen de fagfeltene museet sysselsetter.
10. Markere oss i museumslandskapet og være en attraktiv arbeidsplass for de beste fagpersonene innen våre satsingsområder.
11. Etablere system med jevnlig medarbeiderundersøkelser.

Vedtatt 15. juni 2023